

KURS OM PENSJON

Hva truer
pensjonen vår i dag?

Pensjonskurs i regi av

Landsforbundet for offentlige pensjonister (LOP)

Dette kurset er utarbeidet av sentralstyreleder i LOP, Rannvig Bærheim, og ble holdt for LOP Rogaland Sør 12. februar 2024. *Vi i LOP* nummer 1-2025 har en omtale av kurset, og her finner du kursnotatet i sin helhet:

- a) **Brutto og nettopensjon**
- b) **Justering av pensjon – historikk**
- c) **Hva truer pensjonen vår i dag?**
- d) **Endring i skattetrykket for pensjonister bla. endring i trygdeavgiften**

a) **Bruttopensjon**

Offentlig tjenstepensjon er en bruttoordning som garanterer et samlet pensjonsnivå fra tjenstepensjon og folketrygden på 66%.

Det betyr at folketrygden og tjenstepensjon skal utgjøre 66% av sluttlønnen hvis du har full opptjening i tjenstepensjonsordning og etter levealdersjustering.

Ingen levealdersjustering for arbeidstakere født i 1943 og tidligere

Levealdersjustering for personer født i 1944 og senere med 1 måned for hvert år.

Dvs. en person som er født i 1955 må arbeide et helt år utover pensjonsalder for å oppnå 66% av sluttlønnen. Dette er fordi antatt levealder stadig øker – vi blir stadig eldre, men også er friskere. Mitt anliggende er derfor at vi trenger informasjon slik at vi kan gjøre kvalitativt gode valg. Det som er bra for noen, vil være ugunstig for andre. Å vente med å ta ut pensjon vil for de fleste være gunstig – da den er livsvarig.

For å sikre ektefellen tar noen ut pensjon i folketrygden og arbeider fullt – det er da viktig å investere disse midlene for å kompensere for senere avkorting i pensjonen.

Vi aksepterte ved lønnsoppgjørene at vi skulle ha noe lavere lønn fordi vi ville få dette igjen ved senere pensjonsutbetalinger.

Pensjonen vår består av *folketrygd og tjenstepensjon* – Tjenstepensjonen består av to deler; den delen vi ble trukket av bruttolønna hver måned på 2%, og den delen arbeidsgiver 10 – 15% underbetalte oss for å spare til tvungen pensjon (som egentlig også var del av vår bruttolønn).

Mannen min gikk ned 40% i nettolønn da han gikk over fra privat til offentlig virksomhet i 1991. Han har grei livsvarig pensjon i dag med full opptjening i folketrygden +28/30 av full offentlig tjenstepensjon + noen forsikringer fra tidligere arbeidsgiver. Han jobbet til han var nærmere 68 år og fikk derfor ikke levealdersjustert pensjonen.

Det er ikke for ingenting at fagforeningene arbeider hardt for å få pensjon inn i lønnsoppgjørene i privat sektor.

Skal vi avsette til egen pensjonssparing må vi gjøre det av lønna etter skatt.

Nettoberegnet ektefellepensjon:

9 % av av pensjonsgrunnlaget til avdøde.

Bruttoberegnet ektefellepensjon – fases ut for personer født fra og med 1954

39,6% av avdødes pensjonsgrunnlag.

Dette er likevel gjenstand for justering alt etter hvor lenge avdøde har vært medlem i offentlig pensjonskasse. Ektefeller der begge er offentlige pensjonister, vil gjenlevende ikke få mer enn 60% av summen av pensjonsgrunnlaget – dvs tilnærmet lik nettoppensjonen.

Fra og med 2024 ble etterlattepensjonen «fryst» dvs verdien blir stadig mindre i og med at denne delen av pensjonen ikke blir justert ved trygdeoppgjørene.

LOP krever at «frysingen» reverseres da flest personer med høyeste ektefellepensjon gjerne er minstepensjonister og derved får redusert kjøpekraft når ektefellepensjonen ikke blir lønnsregulert ved trygdeoppgjørene.

b) Justering av pensjonen – litt historikk

Politikerne har vært bekymret for at det ikke var nok penger til at tidligere pensjonsberegninger var bærekraftig – økonomisk og sosialt – økonomisk er dette «Bullshit» da Folketrygdfondet = Oljefondet har økt mer enn utgiftene til pensjoner.

Før 2011 ble alderspensjonen regulert i takt med lønnsveksten

Fra 2011 ble alderspensjonene regulert med lønnsveksten minus 0,75%

I 2021 ble alderspensjonen regulert i takt med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, men ikke høyere enn lønnsveksten

I 2022 blir alderspensjonen regulert med gjennomsnittet av lønns og prisvekst

Pensjonistene er inntektstapere siste 10 år. Pensjonsforliket i 2011 besluttet at pensjonistene skulle underreguleres med snittet av lønns- og prisvekst, Stoltenberg vurderte da at lønnsveksten skulle ligge 1,5% over prisveksten, et gjennomsnitt ville være 0,75% avkorting. Dette skulle jevne seg ut over tid, noen år til gunst for pensjonistene, andre år til ugunst. Dette ble ikke tilfelle. Det var hvert år til ugunst i perioden. Lav lønnsvekst for lønnsinntakere førte til at pensjonistene fikk redusert kjøpekraft i hele tiårsperioden. Den ulykksalige 0,75% har gjort at realverdien av alderspensjonen fra folketrygden har gått ned med gjennomsnitt 0,3% i gjennomsnitt per år de siste 10 årene, mens lønnsinntakere har fått 0,3% reallønnsvekst hvert år i samme periode. Vi som var pensjonister i denne perioden vil aldri ta igjen dette etterslepet.

PENSJONSVEKST I PERIODEN 2018 – 2024:

2018	0-oppgjør
2019	2,4%
2020	1,4%
2021	3,8%
2022	4,1%
2023	6,9%
2024	4,6%

I tillegg til dette fikk vi den såkalte «*samordningsfella*». Samordningsfella innebærer at tjenstepensjonen til offentlig ansatte født i 1944 – 1962 blir redusert dersom de jobber utover alderen hvor de har kompensert for levealdersjusteringen. De ville fått en høyere tjenstepensjon ved å slutte tidligere. I de verste tilfellene har hele tjenstepensjonen blitt nullet ut. **LOP krever at tapet for disse pensjonistene skal kompenseres.**

En annen sak som har rammet gifte pensjonister er avkorting av pensjoner for gifte og samboende, fordi det var billigere å leve to sammen. Først var det hele 25%, så 15% og i 2014 fikk Fremskrittspartiet gjennom at det skulle reduseres til 10%, noe som fremdeles gjelder. LOP krever hvert år at dette skal endres.

«Ingen må gå ned i lønn når barna flytter ut fordi det da blir billigere å leve».

Minstepensjon og garantipensjon

Personer født i 1963 eller senere har ikke minstepensjon, men et minstenivå som kalles garantipensjon. Garantipensjonen er lavere enn minstepensjonen i dag. Ca 30. 000 kroner.

Lønsmottakere vil ha større anledning til å sikre en høyere pensjon enn dagens pensjonister hadde. De kan få en livsvarig AFP som påslag til pensjonen. Ved å stå lengre i jobb kan de sikre pensjon som er 100% av sluttlønnen og vil ikke bli rammet av samordningsfella, men de som velger å ta ut pensjon tidlig, eller sliterne som ikke orker å stå lengre i jobb, vil få dårligere pensjon enn etter dagens ordning.

c) Hva truer pensjonen vår i dag?

1. Først og fremst at Pensjonistforbundet får gjennomslag for sitt krav om å omfordele rammen for trygdeoppgjørene. De ønsker å bruke noe av potten til et fast kronetillegg for alle, og prosentvis for resten. ***Dette vil offentlige pensjonister tape på.***

Siden vi også får lønnsøkning på tjenstepensjonen, vil vi kunne tape mye på en slik ordning.

Et forsiktig anslag dersom potten er på 5% og halvparten skal fordeles som et kronetillegg, og 2,5% som prosentvis tillegg, så vil offentlige pensjonister nå få kanskje 3,5% økning på pensjonen og andre pensjonister opp mot 7%. 1,5% reduksjon vil kunne utgjøre kr 7500 hvert år for en pensjonist med pensjon på kr 500 000 – «Et godt argument for å være medlem i LOP».

Det verste er at vi hvert år da ikke får underregulert våre pensjoner, men at vi også vil få negativ kjøpekraftsutvikling. ***«LOP forhandler ikke ned pensjonen som våre fagorganisasjoner har forhandlet for oss!»***

2. Det er klart at dersom vi får en langvarig periode der lønnsutviklingen er mye høyere enn prisveksten, så vil det svekke pensjonistenes kår sammenlignet med lønsmottakerne.

d) Endring av skattetrykket for pensjonister bl.a. endring i trygdeavgiften

Trygdeavgiften for pensjoner er 5,1% og for lønnsinntakere 7,8%. Den var høyere før, (8,2%) Trygdeavgiften for pensjonistene ble ikke satt ned da den ble satt ned for lønnsinntakere, Dette er heller ikke blitt kompensert for noe vi har påpekt i våre krav til Statsbudsjettet.

Skattesystemet kan enten forsterke eller motvirke kjøpekraftsutviklingen

Skattetrykket har gått noe ned for de laveste pensjonene, mens de har gått noe opp for de midlere og høyere pensjonene. Pensjonister har et særskilt minstepensjon som sikrer at minstepensjonister uten andre inntekter ikke betaler inntektsskatt. Endringen fra 2023 til 2024 innebærer en reduksjon på 0,1 % for pensjonsinntekter opp til 650 000 kroner.

Inntektsskatten for pensjon varierer fra 2,2 % for inntekt på 276 000 kr til 25,7% for inntekt på 752 743 kr Skatten vil også øke med avkastning på formue.

I tillegg betaler 28,3% av pensjonistene formuesskatt. Til sammenligning betaler bare 11,4% av aldersgruppen mellom 45 og 54 år formuesskatt. Den generelle formuesskattesatsen økte fra 0,85 til 0,95%. fra 2021 – 2022.

**LOP forhandler ikke ned
pensjonen som våre
fagorganisasjoner har forhandlet for oss!**